

Lūkesčius atitinkantys *sprendimai*

„NATO susitelkimas ir nusiteikimas reaguoti į Rusijos veiksmus Ukrainoje lėmė daugelį svarbių sprendimų, kurie yra itin reikšmingi Lietuvos nacionaliniam saugumui“, – apžvelgdamas pastarojo meto tendencijas teigė krašto apsaugos ministras Juozas Olekas.

NATO viršūnių susitikime Velse Danijos, Estijos, Jungtinės Karalystės, Latvijos, Lietuvos, Nyderlandų ir Norvegijos gynybos ministrai pasirašė Jungtinių ekspedicinių pajėgų (angl. *Joint Expeditionary Force, JEF*) steigimo ketinimų protokolą.

Ministre, pirmojoje rudens pusėje įvyko du svarbūs įvykiai: NATO viršūnių susitikimas Velse ir Aljanso Karinio komiteto konferencija Vilniuje. Ar, remdamiesi jų rezultatais, galime kalbėti apie Aljanso laikysenos naujų grėsmių, atsiradusių Rytų Europoje, pokyčius?

Aš džiaugiuosi, kad atsirado bendras supratimas apie tai, kas iš tikrųjų vyksta. Tarkime, jei po 2008 metų įvykių Gruzijoje kalbantys panašaus lygmens NATO susitikimuose mes būdavome kone vieni, reiškiantys susirūpinimą Rusijos politika, kai kitos šalys laikydavosi nuosaikesnės pozicijos, tai dabar mes sulaukėme neabejotino supratimo. Šis susitelkimas ir Aljanso nusiteikimas reaguoti į susidariusią situaciją iš tikrųjų jautėsi tiek Velse, tiek ir čia, Vilniuje, vykstant NATO Karinio komiteto konferencijai. Todėl ir buvo priimti atitinkami sprendimai, susiję su greitojo reagavimo pajėgomis, su NATO pajėgų dislokavimo Baltijos valstybėse, taip pat Aljanso atsaiko veiksmų planais.

Manau, kad tai iš tiesų yra tinkama Aljanso reakcija į Ukrainos įvykius.

Ar NATO negresia vadinamasis „dvie-

jų greičių“ sindromas, jis buvo, o gal ir tebėra pastebimas Europos Sąjungoje? Juk, viena vertus, yra Lietuvos, Lenkijos susirūpinimas, kita vertus, – savotiška dvilypė Vokietijos ir Prancūzijos laikysena.

Apie tokią „dviejų greičių“ situaciją, ko gero, buvo galima kalbėti anksčiau. Šiandien akivaizdu, jog tarp NATO narių ima vyravoti vienodas situacijos matymas ir pozicijų suartėjimas.

O dėl Lietuvos interesų, tai galiu patvirtinti, jog Velse priimti politiniai sprendimai atitinka mūsų lūkesčius.

Be abejo, dabar laukia kitas etapas – priimtų sprendimų įgyvendinimas. NATO Kariniam komitetui posėdžiaujant Vilniuje buvo akivaizdžiai matoma, kad yra tvirtas pasiryžimas be jokių atidėliojimų ar trukdžių įgyvendinti tai, kas buvo nuspręsta Velse.

Kokią reikšmę Lietuvos nacionaliniam saugumui turės visas šis sprendimų paketas?

Galima vienareikšmiškai tvirtinti, jog tiek Velse, tiek Vilniuje priimti NATO sprendimai gerokai padidina mūsų šalies nacionalinį saugumą. Be to, nežiūrė-

kime vien tik į priekį, laukdami Aljanso pajėgų dislokavimo ar vadaviečių įkūrimo mūsų teritorijoje. Mes jau šiandien turime Aljanso sausumos pajėgų komponentą, daugiau kaip dvigubai sustiprintą oro policijos misiją, karo laivų junginį Baltijos jūroje. Taigi iš tiesų šiandien Lietuvoje yra visų rūšių sąjungininkų pajėgos.

Tačiau mes neapsiribojame vien šia išorine parama. Juk per pastarąjį pusmetį krašto apsaugai buvo skirtos didžiulės papildomos lėšos, o šių ir kitų metų biudžeto padidinimas leis kariuomenei faktiškai grįžti į lygį, koks buvo iki krizės.

Be to, yra politinių partijų susitarimas dėl krašto apsaugos sistemos finansavimo, jis įgyvendinamas netgi greitesniu tempu, nei buvo įsipareigota. Todėl manau, kad tiek mūsų, tiek ir kitų NATO narių reakcija į Rusijos veiksmus yra laiku ir adekvati.

Svarbu pažymėti ir išaugusį visuomenės pasitikėjimą Lietuvos kariuomene, kitų valstybės institucijų geranorišką bendradarbiavimą su krašto apsaugos sistema, kuris pasireiškia per įvairias bendras pratybas, skirtas mokytis kariauti vadinaamojo „hibridinio karo“ sąlygomis.

Po Rusijos agresijos Ukrainoje gero-kai išaugusį visuomenės susidomėjimą mūsų kariuomene, be abejo, galime vertinti tik teigiamai. Vis dėlto, ar nemanote, jog tai yra labiau spontaniškas, viena-dienis reiškinys?

Sveikinu Lietuvos žmonių požiūrio į kariuomenę pasikeitimą ir manau, kad palaikymas tikrai nebus vienadienis. Juk tik nuo mūsų visų priklauso, kaip mes palaikysime pilietinę patriotinę dvasią.

Krašto apsaugos ministerija savo ruožtu yra atvėrusi savo institucijų duris, kad visuomenė galėtų nevaržomai domėtis mūsų šalies gynybos aspektais. Aktyviai bendradarbiaujame su žiniasklaida, šią dieną, ko gero, daugelis televizijos kanalų jau varžosi, kas pirmas parodys kokią nors laidą ar dokumentinį serialą apie Lietuvos kariuomenę.

Šiandien ypač svarbu suvokti, jog mūsų saugios ir sėkmingos ateities raktas yra pilietiškai aktyvus ir patriotiškai nusiteikęs jaunimo ugdymas. Juk viskas prasideda nuo, regis, labai paprastų da-

lykų: valstybinės vėliavos iškėlimo, šalies himno giedojimo.

Aš, kaip krašto apsaugos ministras, jaučiuosi atsakingas už visus šiuos dalykus. Tačiau tai turi prasidėti kiekvienoje šeimoje. Įsivaizduojate, jei kiekvienas karys kartu su šeima ateitų prie Sausio 13-osios laužų, kokia minia susirinktų pagerbti mūsų tautos didvyrių!

Žinoma, didelė atsakomybė ugdant jaunus žmones tenka mokyklai. Šiuo metu kaip tik siekiame iš esmės atnaujinti Krašto apsaugos ministerijos, Švietimo ir mokslo ministerijos, Šaulių sąjungos sutartį, vyksta diskusijos dėl Lietuvos edukologijos universiteto ir Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos bendradarbiavimo siekiant į Edukologijos universiteto studijų programą įtraukti pilietinio patriotinio ugdymo specialybę.

Akivaizdu, kad naujosios Aljanso iniciatyvos mums uždavė daug namų darbų. Ar pastaruoju metu padidintas kraš-

to apsaugos sistemos biudžetas leis visus juos atlikti sklandžiai ir laiku?

Šiuos namų darbus mes pradėjome ruošti dar tuomet, kai jie nebuvo užduoti. Tikimės, kad Seime neužstrigs sprendimai dėl poligonų plėtros, kad finansavimo krašto apsaugai didėjimo tendencija išliks ir augs. Be abejo, teks dėti papildomas pastangas siekiant reikiamo mūsų kariuomenės komplektavimo.

Žinoma, mes darome viską, kad į Lietuvą atvykusiems mūsų sąjungininkams būtų sudarytos visos reikiamos sąlygos tiek per pratybas, tiek jų laisvalaikio metu.

Neatsiejamu šiuolaikinio karo elementu tapo informacinės bei psichologinės operacijos, skirtos priešiškos propagandos, panikos visuomenėje sklaidai. Kaip vertinate šiandienos „informacinį lauką“ Lietuvoje?

Situacija, susijusi su Rusijos vykdomais informaciniais karais, nėra nauja, mes ją stebime ir, be abejo, konstatuojame ati-

Juozas Olekas: „Sveikinu Lietuvos žmonių požiūrio į kariuomenę pasikeitimą ir manau, kad palaikymas tikrai nebus vienadienis. Juk tik nuo mūsų visų priklauso, kaip mes palaikysime pilietinę patriotinę dvasią.“

tinkamų veiksmų suintensyvėjimą, susijusį su konfliktu Ukrainoje.

Pamenu, jog per praėjusią mano kademenciją Specialiųjų operacijų pajėgose jau buvo grupė žmonių, analizavusių būtent informacines grėsmes. Šiandien komunikacijos klausimus analizuoja gero-kai didesnis padalinys.

Taigi, mes nesame akli dabartinėje situacijoje ir informacinio karo lauke taip pat esame atlikę atitinkamus namų darbus.

Kitas dalykas yra realios situacijos nušvietimas visuomenei, siekiant, kad žmo-

nės šiame informaciniame kare atskirtų pelus nuo grūdų. Manau, kad ne be mūsų pastangų Lietuvos žmonės pagaliau suprato, suvokė ir pamatė, kad toks informacinis karas vyksta. Tai patvirtina ir visuomenės nuomonės apklausos.

Taigi, atlikę namų darbus ir žinodami visuomenės palaikymą, galime galvoti apie atitinkamą atsaką į prieš mus vykdomas atakas.

Žinoma, reikia pastebėti, kad Rusija šiame informaciniame kare gana sumaniai išnaudoja demokratinėse valstybėse

galiojantį žodžio laisvės principą ir naudodamasi įvairių Vakarų kompanijų priedanga skleidžia savo propagandą. Yra tokių pavyzdžių ir Lietuvoje, tačiau kažin, ar vien draudimais pavyks ką nors pasiekti. Mano galva, kur kas geriau yra tiesiog išjungti melą skleidžiantį televizijos kanalą. Vadinasi, turime siekti žmonių supratimo, kada paspausti išjungimo mygtuką, o ne pulti ką nors drausti.

Dėkojame už pokalbį. ■

KALBINO DARIUS VARANAČIUS

